

Brusel 8. listopadu 2024  
(OR. en)

15031/24

JEUN 270  
SOC 793  
EMPL 543  
AGRI 768  
SUSTDEV 118  
EDUC 403

## POZNÁMKA

---

|             |                                                                                                                        |
|-------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Odesílatel: | Generální sekretariát Rady                                                                                             |
| Příjemce:   | Výbor stálých zástupců / Rada                                                                                          |
| Předmět:    | Vyvíjející se demografické trendy, které formují příležitosti pro mladé lidi na venkově<br>– <i>Politická rozprava</i> |

---

Delegace naleznou v příloze podkladový dokument vypracovaný předsednictvím jako základ pro politickou rozpravu, která proběhne na zasedání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport konajícím se ve dnech 25. a 26. listopadu 2024.

## **Vyvíjející se demografické trendy, které formují příležitosti pro mladé lidi na venkově**

### **Politická rozprava**

Demografické trendy v Evropské unii jsou stále více určovány stárnutím obyvatelstva, přičemž mnoho členských států čelí úbytku obyvatel, což vede k prohlubujícímu se nedostatku pracovních sil v těchto oblastech. Tento vývoj má významný dopad na naši společnost, a to jak na současné, tak i na budoucí generace, a nepříznivě ovlivňuje konkurenceschopnost, odolnost a celkovou prosperitu EU. Demografické změny mají rovněž velký dopad na územní, hospodářskou a sociální soudržnost, včetně spolupráce mezi generacemi, přičemž některé členské státy a regiony se potýkají s větším počtem takových výzev než jiné.

Těmto hlubokým demografickým změnám jsou stále více vystaveny venkovské regiony v celé EU. Zatímco k úbytku obyvatel nedochází výlučně ve venkovských oblastech, tyto regiony, a zejména mladí lidé, jsou těmito demografickými změnami dotčeny nepoměrně více. V průměru mají venkovské oblasti ve srovnání s městskými centry výrazně starší obyvatelstvo a je u nich větší pravděpodobnost, že budou čelit poklesu počtu obyvatel. Ve srovnání s městským obyvatelstvem je u obyvatel venkovských oblastí téměř dvakrát vyšší pravděpodobnost, že pobývají v oblasti, v níž dochází k poklesu počtu vysoce kvalifikovaných a mladých pracovníků<sup>1</sup>. U regionů, které se potýkají se stárnutím obyvatelstva, nízkou úrovní dosaženého vzdělání a odchodem výrazného počtu mladých lidí, navíc hrozí, že se dostanou do „pasti bránící rozvoji talentů“, což oslabuje jejich schopnost budovat udržitelné ekonomiky<sup>2</sup>. Pro udržení a rozvoj těchto regionů je proto zásadně důležité vytvářet příznivé prostředí, které bude mladé lidi motivovat k tomu, aby ve venkovských oblastech zůstali.

---

<sup>1</sup> Pracovní dokument útvarů Komise připojený ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů s názvem „Dlouhodobá vize pro venkovské oblasti EU – na cestě k posílenému, propojenému, odolnému a prosperujícímu venkovu do roku 2040“ (SWD(2021) 166 final).

<sup>2</sup> Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů s názvem „Využívání talentů v evropských regionech“ (COM(2023)32 final).

Mladí lidé jsou nejen současností a budoucností naší společnosti, ale jsou také nepostradatelnými aktéry urychlujícími pokrok. Přinášejí inovativní nápady, nové perspektivy a dynamiku, které jsou nezbytné pro řešení složitých výzev dnešního světa. Přítomnost, inovace a vitalita mladých lidí mohou vytvářet nové příležitosti a prosperující místní prostředí a přispět ke zvýšení výkonnosti v těchto regionech. Mnohé venkovské a odlehlé regiony v rámci Evropské unie však čelí specifickým demografickým problémům, které snižují vliv a růst mladých lidí v jejich místním prostředí.

Pokles počtu obyvatel v produktivním věku ve venkovských a méně rozvinutých oblastech brání růstu a přímo ovlivňuje konkurenceschopnost Evropy a současně ohrožuje hospodářskou, územní a sociální soudržnost EU. Souběžně s tím, jak klesá počet pracovních sil, je pro venkovské regiony stále obtížnější přilákat investice a udržet hospodářský růst. Vzhledem k tomu, že se mladí lidé stěhují z venkovských oblastí pryč, jsou tyto regiony ponechány bez nezbytného lidského kapitálu a talentů, které by stimulovaly inovace a rozvoj, což stávající problémy dále prohlubuje. Evropská komise ve sdělení s názvem „Využívání talentů v evropských regionech“ poskytuje strategické pokyny, jejichž cílem je tento trend zvrátit, a to přeměnou těchto regionů v dynamické ekonomiky založené na rozvoji talentů. Klíčový význam pro toto úsilí má integrovaný přístup, který se zaměřuje na diverzifikaci pracovních příležitostí, rozvoj talentů, zlepšení kvalitního vzdělávání a odborné přípravy a zvýšení atraktivity venkovských oblastí pro život, vzdělávání a práci. Tyto strategie podporované politikou soudržnosti a fondy EU jsou zásadně důležité pro to, aby byl zajištěn udržitelný rozvoj venkovských regionů a aby byla zachována konkurenceschopnost evropské ekonomiky.

Je důležité mít na paměti, že demografické změny ve venkovských oblastech nejenže ovlivňují ekonomiku, ale mají také hluboké dopady na sociální strukturu těchto komunit. Mladí lidé v těchto regionech mohou čelit vyššímu riziku sociálního vyloučení a izolace, jakož i omezeného přístupu k příležitostem v oblasti kvalitního vzdělávání, odborné přípravy a zaměstnání, přístupu k sociálním službám a službám v oblasti zdravotní péče, jakož i k půdě a a je u nich pravděpodobnější, že budou nedostatečně zastoupeni v rozhodovacím procesu. Tyto problémy spolu se zeměpisnou izolovaností některých venkovských oblastí mohou prohloubit sociální a hospodářské vyloučení a oslabit schopnost dané komunity dlouhodobě přetrvát. Zásadní úlohu při udržení mladých lidí ve venkovských oblastech a při zmírňování demografických změn, jako je fenomén „odlivu mozků“, však mohou hrát rovněž komunity, rovný přístup k vysoce kvalitnímu vzdělávání a místní příležitosti v oblasti vysokoškolského vzdělávání. Silné komunitní vazby, sociální začleňování, podpora místního bydlení a příležitosti ke smysluplné účasti mohou napomoci k tomu, aby se mladí lidé ve venkovských oblastech nadále ve svých místních regionech angažovali a zůstali zainteresováni na jejich rozvoji<sup>3</sup>. Při řešení těchto problémů je nezbytně nutné posilovat mezigenerační spravedlnost a spolupráci. Podporou spolupráce a porozumění mezi mladšími a staršími generacemi lze vybudovat silnější a odolnější společnost. Ve strategii EU pro mládež na období 2019–2027 a v rámci jejích evropských cílů v oblasti mládeže č. 3 a 6 se zdůrazňuje, že je důležité podporovat inkluzivní společnosti a vytvářet venkovské oblasti, v nichž mohou mladí lidé plně realizovat svůj potenciál a prosperovat na místní úrovni<sup>4</sup>. Posílení postavení mladých lidí na venkově nejenže má zásadní význam pro jejich individuální úspěch, ale je také klíčové pro to, aby bylo možno zvrátit demografický pokles a zajistit oživení venkovských oblastí. Budeme-li investovat do rozvíjení jejich potenciálu, můžeme tím vytvořit dynamičtější, inovativnější a udržitelnější komunity, které budou lépe připraveny čelit budoucím výzvám.

---

<sup>3</sup> Bárta O. a Moxon D. (2024), *EU YD10 EU Youth Conference in Budapest, Hungary* (Konference desátého cyklu dialogu EU s mládeží v Budapešti), závěrečná zpráva z konference, Zenodo, <https://doi.org/10.5281/zenodo.13836827>.

<sup>4</sup> Usnesení Rady Evropské unie a zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, o rámci evropské spolupráce v oblasti mládeže: Strategie Evropské unie pro mládež na období let 2019–2027 (2018/C 456/01).

Sdělení Komise s názvem „Demografické změny v Evropě: soubor opatření“<sup>5</sup> poskytuje soubor politických nástrojů, jež mají členské státy k dispozici ke zvládnutí demografických změn a jejich dopadů na společnost a ekonomiku EU, včetně její globální konkurenceschopnosti, přičemž jeden ze čtyř pilířů tohoto nástroje je zaměřen na mladé lidi. Za tímto účelem by veřejné politiky a podpora měly být na relevantní úrovni upraveny s cílem podporovat mladší generace a posílit jejich postavení, tak aby mohly prosperovat a rozvíjet své dovednosti a aby měly lepší přístup na trh práce a k cenově dostupnému bydlení.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti se ministři vyzývají, aby se vyjádřili k následujícím orientačním otázkám. Žádáme, aby příspěvky nepřesahovaly 3 minuty.

Otázky k diskusi:

- Jak lze efektivně řešit demografické trendy, které mají na mladé lidi žijící ve venkovských a odlehlých oblastech největší dopad?
- Jak lze posílit postavení mladých lidí žijících ve venkovských a odlehlých oblastech, a to zejména v těch s omezenými příležitostmi, s cílem uplatnit jejich nevyužitý potenciál k tomu, aby mohli prosperovat na místní úrovni?
- Jak nejlépe zajistit výměnu osvědčených postupů mezi členskými státy a jejich uplatňování na místní, regionální, celostátní a unijní úrovni, které mají zmírnit regionální rozdíly a úbytek obyvatelstva a zabránit tomu, aby mladí lidé tyto oblasti opouštěli?

---

<sup>5</sup> EUR-Lex – 52023DC0577 – CS – EUR-Lex (europa.eu).